

СИЛАБУС «Методи наукових досліджень»

1. Основні характеристики						
Назва українською мовою	Методи наукових досліджень					
Назва англійською мовою	Scientific research methods					
Код	ВП 02					
Спеціальність	Н1 Агрономія					
Освітня програма	Захист і карантин рослин					
Рівень освіти	Другий (магістерський) рівень					
Форма навчання	Денна /заочна					
Кількість годин / кредитів ECTS	120 год. ECTS / 4 кредити					
Розподіл годин за видами занять	Вид занять	Лекції	Практичні заняття (семінари)	Лабораторні заняття (комп'ютерні практикуми)	Індивідуальні заняття	CPC
	Години	16+6	24+10	-	-	80/104
Контрольні заходи	Іспит	Залік	МКР (вказати кількість)	РГР, РР, ГР (вказати кількість)	КП, КР (вказати кількість)	Реферат (вказати кількість)
		+	2	-	-	-
Статус освітнього компонента	Вибірковий					
Мова викладання	Українська					
2. Кадрове забезпечення						
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра захисту, генетики і селекції рослин					
Викладач (лекційні заняття)	Марченко Тетяна Юріївна					
Е-mail та інші контакти викладача	tmarchenko74@ukr.net					
Викладач (практичні / лабораторні заняття)	Марченко Тетяна Юріївна					
Е-mail та інші контакти викладача	tmarchenko74@ukr.net					
3. Цілі та предметні результати навчання						
Цілі освітнього компонента	Предметом вивчення освітнього компонента «Методи наукових досліджень» є сукупність теоретичних засад, способів, прийомів та система знань і навичок, що застосовуються для отримання нових об'єктивних знань та організації наукового пізнання Мета вивчення освітнього компонента «Методи наукових досліджень»: формування у здобувачів освіти системи знань про принципи, логіку, понятійний апарат та сукупність прийомів і способів для організації й проведення самостійного наукового пізнання.					
Компетентності	ІК. Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері					

	захисту і карантину рослин під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог Загальні компетентності (ЗК): ЗК 01 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 02 Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел Фахові компетентності (ФК): ФК 01 Здатність збирати та аналізувати релевантні дані, включно з аерозондуванням і моніторингом, та аналізувати релевантні компетентності дані, у тому числі за допомогою сучасних методів аналізу даних і спеціалізованого програмного забезпечення. ФК 02 Здатність розробляти та реалізовувати програми і проекти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема технічних, з використанням GPS-навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища ФК 03 Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин ФК 04 Здатність розробляти прогностичні моделі та технологічні схеми забезпечення дотримання фітосанітарних вимог дистанційного і стаціонарного фітосанітарного моніторингу
Програмні результати навчання	ПРН 02 Відшукувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію. ПРН 03 Здійснювати техніко-економічні розрахунки проектноконструкторських рішень, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки на короткотривалу перспективу ПРН 05 Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності ПРН 06 Розробляти програми і здійснювати польові, вегетаційні і лабораторні дослідження із захисту рослин у непередбачуваних умовах з використанням сучасної апаратури і обчислювальних засобів. ПРН 08 Планувати та управляти науково-дослідними, науковотехнічними та/або виробничими проектами із захисту та карантину рослин і дотичних міждисциплінарних питань, базуючись на усвідомленні сучасних тенденцій розвитку науки, техніки та суспільства
Знання	Знати:

	Основи та методологію наукового пізнання - Поняття науки та наукового дослідження: сутність, функції, структура науки та особливості наукового мислення. - Методологічні підходи: системний, комплексний, синергетичний, історичний та інші сучасні підходи до дослідження. - Категоріальний апарат: визначення об'єкта, предмета, мети, завдань, гіпотези та актуальності дослідження. Класифікацію та сутність методів досліджень - Філософські та загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, абстрагування, історичний та логічний методи. - Емпіричні методи: спостереження, експеримент, порівняння, опитування (анкетування, інтерв'ю), тестування. - Теоретичні методи: ідеалізація, формалізація, аксіоматичний та гіпотетико-дедуктивний методи. - Якісні та кількісні методи: специфіка збору, обробки та інтерпретації відповідних даних (зокрема, методи математичної статистики). Організацію та технологію наукової роботи - Етапи наукового дослідження: від вибору теми та збору інформації до впровадження результатів у практику. - Робота з інформаційними джерелами: правила пошуку інформації в наукометричних базах (Scopus, Web of Science, Google Scholar), критичний аналіз та систематизація літератури. Академічну доброчесність та оформлення результатів - Принципи академічної доброчесності: правила цитування, запобігання плагіату, самоплагіату та фабрикації даних. - Форми презентації результатів: вимоги до написання, структури та оформлення тез доповідей, наукових статей, курсових/кваліфікаційних робіт та звітів. - Правила бібліографічного опису: чинні національні (ДСТУ) та міжнародні стандарти цитування (APA, MLA, Harvard тощо).
Вміння	Робота з інформацією та аналіз - Формулювати наукову проблему, визначати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. - Здійснювати пошук, критичний аналіз та систематизацію наукової інформації з вітчизняних та закордонних джерел (зокрема у наукометричних базах даних Scopus, Web of Science тощо). - Працювати з понятійно-категоріальним апаратом конкретної галузі знань. Організація та проведення дослідження - Обґрунтовувати вибір методів дослідження (теоретичних, емпіричних, математико-статистичних), що відповідають поставленим завданням. - Розробляти програму та план проведення наукового чи експериментального дослідження. - Збирати, обробляти та інтерпретувати отримані емпіричні дані або результати експериментів. Оформлення та презентація результатів

	- Оформлювати результати наукової роботи згідно з чинними стандартами та вимогами (у вигляді тез доповідей, наукових статей, курсових, дипломних чи магістерських робіт). - Аргументовано захищати свої наукові положення, брати участь у наукових дискусіях та презентувати результати дослідження перед аудиторією. Академічна доброчесність та етика - Дотримуватися принципів академічної доброчесності, правильно оформлювати цитування та бібліографічні посилання, уникати плагіату.
Вимоги до підготовки ЗВО (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню освітнього компонента)	Основи наукових досліджень в захисті рослин, Сільськогосподарська ентомологія, Прогноз розвитку шкідників с-г культур, Біологічний захист рослин
Зміст освітнього компонента (перелік тем)	Тема 1. Предмет методології наукового дослідження. Сутність та зміст наукового знання Тема 2. Загальні положення методології наукових досліджень Тема 3. Форми наукової комунікації у системі наукового дослідження. Тема 4. Підготовка наукового дослідження. Тема 5. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження Тема 6. Форми відображення результатів наукових досліджень Тема 7. Методика підготовки й оформлення публікації Тема 8. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження
Методи навчання	Методи аналізу, синтезу, моделювання, порівняння, індукції і дедукції, бесіда, пояснення, розповідь, дискусія, метод презентації, мозковий штурм
Література основна	Базова 1. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с. 2. Дубасенюк О. А., МIRONЧУК Н. М. Методологія педагогічних досліджень та академічна доброчесність в освітній галузі. 2025. Київ: Наука. 115 с. 3. Самсонов В. В., СІЛЬВЕСТРОВ А. М., ТАЧИНІНА О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання. 2022. Київ: Наука. 52 с. 4. Староста В. І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. 2023. Київ: Наука. 217 с. 5. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / уклад.: Н. В. Рашкевич, Ю. А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.
Всього основної літератури: 5	
Література додаткова	1. Педченко Н. С., Бірта Г. О., Карпенко Н. В., Стрілець В. Ю., Іваннікова М. М. Математичні методи та методи статистичної обробки інформації у методології наукових досліджень. <i>Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»</i>. 2024. №3(113). С.89–95. 2. Бабух І. Актуальність та специфіка сучасної методології наукових досліджень. <i>Herald of Khmelnytskyi National University</i>.

Всього додаткової літератури: 7

Economic sciences. 2023. № 318(3). С. 291–294.

3. Карпенко Н. В., Педченко Н. С., Іваннікова М. М., Бірта Г. О., Стрілець В. Ю. Емпіричні методи наукового дослідження—теорія і практичний досвід. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2024. №4(114). С.108–113.

4. Баланюк І. Ф., Черневий Ю. І., Іваночко Б. Р., Безрукий Т. М., Юхневич А. М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №12. С.25-30.

5. Хурдей В. Д., Дронова Т. С., Павловська І. Г. Методологія наукових досліджень рекламного менеджменту в умовах цифрового маркетингу. *Маркетинг і цифрові технології*, 2024. 8(2), 30-46.

6. Багорка, М. О., Кадирус, І. Г., Юрченко, Н. І. (2022). Методи дослідження внутрішнього ринку споживачів та споживчої поведінки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2022. №1(105). С.129-137.

7. Шапа Н., Вечеров В. Огляд наукових методів і підходів проектного управління та оцінки вартості проекту. *Економічний простір*, 2023. №188, С.142–146.

8. Карпенко О. Методи соціальної роботи як складова успішної професійної діяльності соціального працівника. *Ввічливість. Humanitas*. 2023. №4(4). С.18–24.

6. Пенкова О. Теоретичні основи проведення наукових досліджень здобувачами вищих навчальних закладів: огляд літератури як методологія дослідження. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. №4. С.15-25.

7. Отравенко О. В., Ливацький О. В., Ваховський Л. Ц. Системний аналіз у методології наукових досліджень галузі фізичної культури. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. №24. С.85–90.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Закон України «Про захист рослин» (1998) (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 17.02.2011 № 3042-VI (3042-17)). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/180-14>.

2. Закон України «Про карантин рослин» (1993) (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 08.12.2015 № 867-VIII (867-19)). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3348-12>.

3. 6. Закон України «Про пестициди і агрохімікати» (1995) (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 19.10.2010 № 2608-VI (2608-17)). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/86/95-%D0%B2%D1%80>.

4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991) (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 16.06.2011 № 3530-VI (3530-17)); про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів, у тому

	числі на місцевому рівні. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013. №46. С. 640. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264- 5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» (1994) (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 17.02.2011 № 3038-VI (3038-17). [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12. Регламент (Євросоюз) 2016/2031 Європейського парламенту та Ради від 26 жовтня 2016 року про заходи спрямовані на захист від шкідників рослин, що вносять зміни до Регламентів (Євросоюз) № 228/2013, (Євросоюз) № 625/2014 і (Євросоюз) № 1143/2014 Європейського парламенту та Ради, що скасовує Директиви Ради 69/464/ЄЕС, 74/647/ЄЕС, 93/85/ЄЕС, 98/57/ЄС, 2000/29/ЄС, 2006/91/ЄС та 2007/33/ЄС.		
Технічне забезпечення	Проектор, прилади для проведення ентомологічного моніторингу (ентомологічний сачок, ящик Петлюка, рамки та інш.), бінокляри		
Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Змістовий модуль	2	0	90
Відвідування (відсоток пропусків від загальної кількості занять)	більше 80%	0	0
	60%-80%	1	1
	40%-60%	2	2
	20%-40%	3	3
	10%-20%	4	4
	0%-10%	5	5
Заохочення (доповідь на науковій конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п., призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри).		0	5
Підсумковий рейтинг		0	100
Сума стартових балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею			
100 - 90	відмінно		
89 - 82	дуже добре		
81 - 74	добре		
73 - 64	задовільно		
63 - 60	достатньо		
35 - 60	незадовільно		

менше 35 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту
4. Політика курсу	
Правила взаємодії	1. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента. 2. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). 3. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі згідно індивідуального плану здобувача. 4. Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)
Додаткова інформація	1. Навчальний план освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин» зі спеціальності Н1 «Агрономія». 2. Робоча програма освітнього компоненту «Методи наукових досліджень».

Розробник:

Доцент кафедри захисту, генетики
і селекції рослин

Тетяна МАРЧЕНКО

Зав. кафедрою захисту, генетики
і селекції рослин

Анна КРИВЕНКО

Гарант освітньої програми

Анна КРИВЕНКО